

Liikkumisohjelma / Sivistyslautakunnan lausunto

Sivistyslautakunta 01.12.2022 § 44
388/00.04.00/2022

Liikkumattomuus on 2020-luvun keskeinen terveyshaitta, johon liikuntapalvelut ei yksistään pysty vastaamaan. Tämän hetken tärkein liikuntapoliittinen tavoite Suomessa on kansalaisten fyysisen aktiivisuuden merkittävä lisääminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä siten, että väestö harrastaa mahdollisimman laajasti liikuntaa terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävässä määrin. Suomalaisen liikunnan keskeiseksi meneillään oleviksi kehityslinjoiksi on määritelty se, että merkittävä osa liikkumisesta toteutuu omatoimisesti ja erityisesti aikuisten ja ikääntyneen väestön osalta valtaosa liikunnasta toteutuu muutoin kuin organisoituneena toimintana. Matalan kynnyksen liikuntatoimintojen organisoinnin merkitys on kasvamassa.

Vihdin kuntastrategiassa korostetaan vihtiläisten hyvinvoinnin edistämistä. Vihdin luvataan olevan aktiivisen ihmisen koti, missä on tarjolla modernit liikuntapaikat ja liikkuminen lähiluonnossa on mahdollista. Vihtiläisiä kannustetaan aktiiviseen elämäntapaan sekä terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimiseen. Kunnan vahvojen, strategian mukaisten peruspalveluiden ja hyvinvoivan yhteisön kulmakivenä on osaava, hyvinvoiva ja arvostettu henkilöstö, joka tuntee työnsä merkityksellisyyden kuntalaisille. Tulevalla strategiakaudella kehitetään julkisia liikenneyhteyksiä, tuetaan ilmastoystävällistä liikkumista ja parannetaan kunnan kevyen liikenteen verkostoa.

Fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi tarvitaan koko elämäntapaan selkeä ja tavoitteellinen ohjelma, joka ylittää perinteiset hallinto-, organisaatio- ja ammattirajat. Erityisen tärkeää on ottaa huomioon arkiliikkumisen ulottuvuus kaikessa toiminnassa. Vihdissä käynnistyy poikkihallinnollinen liikkumisohjelma tukemaan fyysisen aktiivisuuden edistämistä, ohjelma liitteenä.

Ohjelman valmistelu

Liikkumisohjelman valmistelu- ja vetovastuu on ollut liikuntapalveluilla. Valmistelua on johtanut liikuntapäällikkö yhteistyössä kunnan johtoryhmän nimeämän poikkihallinnollisen työryhmän kanssa. Liikuntapalvelut on vastannut liikkumisohjelman taustatiedoista sekä työn koordinoinnista, työryhmä on puolestaan tuottanut ohjelman tärkeimmän ja vaikuttavimman osuuden toimenpideohjelman. Erilaisia toimenpiteitä on kirjattu yhteensä 48 kpl.

Liikkumisohjelman tavoitteet

Liikkumisohjelman tavoitteena on lisätä kaikenikäisten kuntalaisten arki- ja hyötyliikkumista. Ohjelmaan kirjatuin toimenpitein edistetään kuntalaisten liikunnallista aktiivisuutta ja terveyttä sekä tuetaan sisäistä poikkihallinnallista yhteistyötä kunnan strategian mukaisesti.

Liikkumisohjelma laajentaa perinteistä liikkumisen näkökulmaa arkiliikunnalla, paikallaanolon vähentämisellä sekä matalan kynnyksen liikkumisolosuhteiden luomisella. Perustana on käsitys siitä, että liikkuminen ei ole vain tietoista liikunnan harrastamista, vaan sen ohella kaikkea arjen liikkumista kotitöistä työmatkoihin ja lähipoluilla ulkoiluun. On keskeistä ymmärtää, että kysymyksessä ei ole liikuntapaikkarakentamisen ohjelma eikä ohjelman keskiössä ole liikunnan tai urheilun harrastamisen lisääminen. Tavoitteena on vaikuttaa ihmisten asenteisiin, madaltaa liikkeelle lähtemisen kynnyksiä ja lisätä liikkumisen iloa. Päämääränä on, että liikkuminen Vihdissä on helppo arjen valinta.

Ohjelman seuranta

Liikkumisohjelman toimenpiteet on aikataulutettu ja toimenpiteille on asetettu mittarit. Toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain kuluvan vuoden loppuun mennessä. Toimenpideluettelo voidaan tarkentaa seurantajakson 2022-2025 aikana mikäli tarve niin vaatii.

Elinvoimalautakunta on kokouksessaan 1.11.2022 § 87 päättänyt pyytää lausunnot liikkumisohjelman 2022-2025 luonnoksesta sivistys-, hyvinvointi- sekä ympäristölautakunnilta, vanhus- ja vammaisneuvostolta, nuorisovaltuustolta sekä kunnassa toimivilta ammattijärjestöiltä: Juko, JHL, Jyty, Tehy ja Super. Lausunnot pyydetään toimittamaan 31.12.2022 mennessä.

Valmistelija

Sari Sarpaneva etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.050 592 0415

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

Sivistyslautakunnan lausunto liikkumisohjelmasta:

Sivistyslautakunta kiittää osallistujia kattavan suunnitelman laatimisesta ja pitää liikkumisen lisäämistä kaikissa ikäluokissa tärkeänä. Liikkumiseen tottuminen ja oppiminen jo varhaiskasvatuksesta alkaen on erittäin kannustettava asia. Liikkuminen on vaikutuksiltaan sekä hyvinvointi- että kustannuskysymys, kuten suunnitelmassa tuodaan esille.

Suunnitelman alussa on kattavasti avattu taustaa ja esimerkiksi muutostekijöitä. Näiden osalta lautakunta kannustaa pohtimaan voidaanko osa suunnitelmasta tiivistää viittaamalla tai tarjoamalla linkki alkuperäiseen lähteeseen, jolloin suunnitelman sisältö painottuu vielä konkreettisemmin Vihtiin ja sen nykytilanteeseen.

Koska osassa toimenpiteitä tavoiteaikataulu on vasta vuosilla 2026 – 2027, lautakunta kannustaa suunnittelijoita näiden osalta pohtimaan voitaisiinko toimenpiteelle asettaa jonkinlaisia välitavoitteita. Esimerkiksi, jos tavoitetaso on 100 % vuosilla 2026-2027, niin välitavoitteita vuosi pohtia aiemmille vuosille 75% 2025-2026, 50 % 2024-2025 ja 25 % 2023-2024 kaltaisesti.

Lisäresurssia vaativissa toimenpiteissä, kuten oppituntien 2 minuutin liikuntatauko lautakunta kannustaa suunnittelijoita pohtimaan voitaisiinko osa toteuttaa jossain muodossa ilman lisäresursseja. Vastaavasti lisäresurssia vaativissa toimenpiteissä on tarpeen arvioida suunnitelmassa tarvittavan resurssin suuruusluokka, jotta toimenpiteiden toteuttavuutta voidaan arvioida.

Kokonaisuutena lautakunta pitää hyvänä ja tärkeänä kattavaa toimenpidelistausta, joilla liikuntaa ja liikkumista lisätään.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi